

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

№ 16/3-530/1226(147020)

"03" "10" 2019 р.

ВИСНОВОК

на проект Закону України

«Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення питань керівництва територіальною обороною»

Законопроект спрямований на уточнення повноважень органів військового управління Збройних Сил України, органів державної влади щодо організації територіальної оборони та повноважень посадових осіб щодо керівництва територіальною обороною (див. пояснювальну записку до законопроекту). З цією метою пропонується внести зміни до статей 1, 18 Закону України «Про оборону України», а також статті 6-1 Закону України «Про Національну гвардію України».

Проаналізувавши вказаний законопроект, Головне науково-експертне управління не заперечує щодо його прийняття, але вважає за необхідне висловити до проекту зауваження і пропозиції, які полягають у наступному.

1. На наш погляд, питання територіальної оборони потребують комплексного вирішення, а не лише фрагментарних змін, як це пропонується у законопроекті. Слід нагадати, що Планом законодавчого забезпечення реформ в Україні, затвердженим постановою Верховної Ради України від 04.06.2015 р. № 509-VIII, було передбачено розроблення та прийняття Закону України «Про територіальну оборону України», де потрібно «чітко визначити роль і місце добровольчих підрозділів у структурі сектору безпеки і оборони держави (статус, форма служби в резерві, інтегральний елемент нової моделі); прийняти державні програми і плани щодо інтеграції у цивільне життя учасників воєнізованих формувань у разі їх (часткової) демобілізації після стабілізації ситуації, а також щодо вилучення незаконної зброї у населення». Однак на даний час зазначені вище питання так і залишились неврегульованими.

2. Запропоноване у проекті визначення терміну «керівництво територіальною обороною», яке має доповнити термінологічний апарат у статті 1 Закону України «Про оборону України», на нашу думку, потребує удосконалення.

По-перше, вважаємо недоцільним визначати перелік суб'єктів, на яких покладається виконання заходів з територіальної оборони, оскільки це

ускладнює законодавчу конструкцію цієї дефініції і не робить її більш ясною і зрозумілою.

По-друге, повноваження щодо ведення і підготовки територіальної оборони відповідними уповноваженими державними органами вже закріплені в нормах інших законодавчих актів (наприклад, у п. 17 ч. 1 статті 2 Закону України «Про Національну гвардію України», п. 32 ч. 1 статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України», статті 2 Закону України «Про Державну спеціальну службу транспорту»), а отже не потребують дублювання у визначенні поняття «керівництво територіальною обороною».

По-третьє, у визначенні «керівництво територіальною обороною» (див. зміни до статті 1 Закону України «Про оборону України») вказується на «відповідні правоохоронні органи» і одночасно згадується Національна поліція України, яка також входить до складу правоохоронних органів.

Крім того, у цьому ж визначенні йдеться про військові формування і одночасно виділяється Державна спеціальна служба транспорту України, яка також за своїм статусом є *«спеціалізованим військовим формуванням, що входить до системи Міністерства оборони»* (див. ст. 1 Закону України «Про Державну спеціальну службу транспорту»).

По-четверте, запропоноване у проекті визначення поняття «керівництво територіальною обороною» вимагає узгодження з іншими законодавчими актами. Адже, виходячи із визначення цього поняття Національна поліція України, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування беруть участь у заходах з підготовки та ведення територіальної оборони, однак у законодавчих актах, які регулюють їх діяльність (див. закони України «Про Національну поліцію», «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні»), відповідні положення відсутні.

Аналогічне зауваження стосується також і запропонованих у проекті змін до статті 18 Закону України «Про оборону України» щодо наділення міських державних адміністрацій та виконавчих органів міських рад на відповідних територіях повноваженнями щодо організації територіальної оборони, а їх голів – повноваженнями щодо керівництва територіальною обороною. Ці зміни потребують узгодження із законами України «Про місцеві державні адміністрації» (див. п. 9 ч. 1 статті 13, п. 15 статті 16, п. 13 статті 25, статтю 27) та «Про місцеве самоврядування в Україні» (див. статтю 36), де вказаних повноважень щодо територіальної оборони не передбачено і досі використовується застаріла термінологія, наприклад, «цивільна оборона» (хоча Закон України «Про цивільну оборону» втратив чинність після прийняття Кодексу цивільного захисту України 02.10.2012 р.). У той же час варто подумати над доцільністю надання цивільним особам, якими є голови місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів рад, повноважень щодо керівництва «обороною» у воєнний час.

Крім того, у законопроекті, зокрема, у змінах до ст. 18 Закону України «Про оборону України», слід врахувати, що відповідно до частин 3, 4 ст. 16,

підпункту 2 пункту 1, підпунктів 3, 4 пункту 4 Розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Національну безпеку України» з 1 січня 2021 року передбачається розділення посад Головнокомандувача Збройних Сил України і Начальника Генерального штабу України.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду у першому читанні законопроект може бути прийнятий за основу з врахуванням висловлених зауважень і пропозицій.

**Перший заступник керівника
Головного управління**

С.О. Гудзинський

Вик.: В.П. Попович, О.П. Петриченко